

POLİETİLEN TEREFTALAT KORUNMA ÖNLEMİ UZATMA SORUŞTURMASI ÖZET SONUÇ RAPORU

1. SORUŞTURMAYA İLİŞKİN BİLGİLER

1.1 Başvuru

78 ml/g veya daha fazla olan polietilen tereftalat (PET) ithalatında yürürlükte bulunan korunma önleminin ikinci kez uzatılmasına ilişkin başvuru Indorama Ventures Adana Pet San. AŞ (Indorama), Köksan Pet Plastik Ambalaj San. ve Tic. AŞ (Köksan) ve Meltem Kimya Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. AŞ (Meltem Kimya) tarafından yapılmıştır. Başvuru sahipleri toplam Türkiye üretiminin tamamını temsil etmektedir.

1.2 Soruşturma açılması

Soruşturma açılmasına ilişkin Kurul kararı, 17/06/2017 tarihli ve 30099 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin 2017/6 sayılı Tebliğ ile ilan edilmiştir. Anılan Tebliğ ile soruşturma konusu ürünlerin yerli üreticileri, ithalatçıları, tüketicileri, kullanıcıları ile bunların bağlı olduğu kuruluşlar ve ihracatçı ülkelerdeki ihracatçılarına/üreticilerine kendilerini taraf olarak tanıtmaları, bilgi sunmaları, sözlü olarak dinlenme taleplerine ilişkin usul ve esaslar duyurulmuştur. Soruşturma açılışı, 23/6/2017 tarihli ve G/SG/N/6/TUR/16/Suppl.1 simgeli DTÖ Bildirimi ile üye ülkelere duyurulmuştur.

Ayrıca, Başvurunun Gizli Olmayan Özeti Bakanlığın internet sitesinde duyurulmuştur.

1.3 İlgili Taraflar, Tarafları Dinleme Toplantısı ve Bireysel Dinlenme Talepleri

Soruşturma kapsamında, 3 adet ithalatçı, 7 adet ihracatçı, 2 adet devlet otoritesi ve 1 adet yabancı üretici birliği olmak üzere toplam 13 ilgili taraf olma başvurusu alınmış ve kabul edilmiştir. Soruşturma kapsamında kendisini taraf olarak tanıtanların sözlü olarak da dinlenmesini teminen, 20/9/2017 tarihinde tarafları dinleme toplantısı gerçekleştirilmiş, toplantıya tüm ilgili taraflar davet edilmiştir. Diğer yandan soruşturma kapsamında bireysel dinleme talebinde bulunan 3 ilgili tarafın talebi de karşılanmıştır.

1.4 Yerinde İnceleme

Soruşturma kapsamında, 23 Ağustos 2017 tarihinde yerli üretici Adana’da yerleşik Meltem Kimya’nın, 24 Ağustos 2017 tarihinde ise Gaziantep’te yerleşik Köksan’ın üretim tesisinde ve idari merkezlerinde yerinde inceleme ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Yerinde inceleme faaliyeti kapsamında söz konusu firmaların üretim tesislerinde fiili üretimin mevcudiyeti tespit edilmiş, ürün tipleri ve üretim metodları incelenmiş ve soruşturma kapsamında sunulan verilerin doğrulanmasına ilişkin çalışmalar yürütülmüştür.

1.5 Soruşturma Dönemi

Soruşturma dönemi olarak 1/1/2013-30/6/2017 arası veriler analiz edilmiştir.

2. SORUŞTURMA KONUSU ÜRÜN

2.1 Genel Bilgiler

Soruşturma konusu ürün, “78 ml/g veya daha fazla viskozitesi olan polietilen tereftalat (PET)”tır. PET, saf tereftalik asit (PTA), mono etilen glikol (MEG), az miktarda izoftalik asit (IPA) ve yine az miktarda çeşitli katkı maddeleri ve katalizörlerin bir araya getirilmesiyle oluşan bir polimerdir (benzer molekül birimlerinin birbirine eklenmesiyle oluşan uzun zincirlerden meydana gelen bir malzeme). Üretim süreci, esterleştirme, polimerleştirme, kesme ve katı halde polimerleştirme evrelerinden oluşmaktadır. Soruşturma konusu ürün, farklı kullanım alanları olabilmekle birlikte ağırlıklı olarak pet şişe üretiminde kullanılmakta ve Bottle Grade olarak da piyasada bilinmektedir.

30/12/2016 tarihli ve 29934 (2. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İstatistik Pozisyonlarına Bölünmüş Türk Gümrük Tarife Cetveli’nde başvuru konusu ürün 3907.61.00.00.00 gümrük tarife istatistik pozisyonu (GTİP) altında sınıflandırılmaya başlanmıştır. 2016 yılında 3907.60.20.00.00 GTİP’inde sınıflandırılan ürüne ait GTİP 2017 yılında değişmiştir. Bu değişim aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

2016		2017	
3907.20	[1] - Diğer polieterler:	3907.20	[1] - Diğer polieterler.
	[2] -- Polieter alkoller:		[2] -- Polieter alkoller:
3907.20.11.00.00	[3] --- Polietilen glikoller	3907.20.11.00.00	[3] --- Polietilen glikoller
3907.20.20.00.00	[3] --- Diğerleri	3907.20.20.00.00	[3] --- Diğerleri
	[2] -- Diğerleri:		[2] -- Diğerleri:
3907.20.91.00.00	[3] --- 1-Kloro-2,3-epoksiopropan ile etilen oksit kopolimeri	3907.20.91.00.00	[3] --- 1-Kloro-2,3-epoksiopropan ile etilen oksit kopolimeri
3907.20.99.00.00	[3] --- Diğerleri	3907.20.99.00.00	[3] --- Diğerleri
3907.30.00.00.00	[1] - Epoksi reçineler	3907.30.00.00.00	[1] - Epoksi reçineler
3907.40.00.00.00	[1] - Polikarbonatlar	3907.40.00.00.00	[1] - Polikarbonatlar
3907.50.00.00.00	[1] - Alkit reçineler	3907.50.00.00.00	[1] - Alkit reçineler
3907.60	[1] - Poli(etilen tereftalat) :		[1] - Poli(etilen tereftalat) :
3907.60.20.00.00	[2] -- 78 ml/g veya daha fazla viskozitesi olanlar	3907.61.00.00.00	[2] --78 ml/g veya daha fazla viskozitesi olanlar

Soruşturma konusu ürünün ithal edilenleri ile yurt içinde üretilenleri arasında hammadde ve üretim teknolojileri bakımından farklılık bulunmamaktadır. İthal ürünler ile yerli ürünlerin teknik özellikleri ile fiziki özellikleri de aynıdır. Aynı dağıtım kanallarıyla kullanıcılara ulaşan ve ağırlıklı olarak aynı alanlarda kullanılan yerli ve ithal PET resin benzer ürün olarak değerlendirilmektedir.

2.2 Soruşturma Konusu Eşyanın İthalatındaki Uygulamalar

2.2.1. Mevcut Korunma Önlemi

PET ithalatında ek mali mükellefiyet şeklinde korunma önlemi uygulaması 9/9/2011 tarihli ve 28049 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2011/2171 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 8/11/2011 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Söz konusu önlem 31/10/2014 tarihli ve 29161 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/6911 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 8/11/2014 tarihinden itibaren 3 (üç) yıllık süreyle uzatılmıştır. Aşağıdaki tabloda önleme ilişkin ek mali yükümlülük tutarları yer almaktadır. Son uygulama döneminde CIF kıymetin %6,55’i oranında uygulanmakta olan korunma öneminin uygulama süresi 7/11/2017 tarihinde son bulacaktır.

GTİP	Eşya Tanımı	1 inci Dönem (CIF %)	2 nci Dönem (CIF %)	3 üncü Dönem (CIF %)
3907.60.20.00.00	78 ml/g veya daha fazla viskozitesi olanlar	6,75	6,65	6,55

2.2.2. Gümrük Vergisi ve Diğer Vergiler

Başvuru konusu eşyanın ithalatında uygulanmakta olan gümrük vergileri aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Ayrıca, söz konusu eşyaya yönelik yürürlükte olan KDV oranı da tabloda yer almaktadır.

GTİP	Eşya Tanımı	KDV (%)	ÖTV (%)	GÜMRÜK VERGİSİ ORANI (%)				DÜ
				AB, EFTA, STA	GTS ÜLKELERİ			
					EAGÜ	ÖTDÜ	GYÜ	
3907.61.00.00.00	78 ml/g veya daha fazla viskozitesi olanlar	18	-	0	0	0	3	6,5

3. İTHALATIN GERÇEKLEŞME KOŞULLARI

Soruşturma konusu ürünün 2013 yılından bu yana gerçekleşen ithalatına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir. Yerli üretici firmalardan İndorama, Avrupa Serbest Bölgesi’nde de üretim faaliyetinde bulunmaktadır. Bu kapsamda, ithalat verileri, Avrupa Serbest Bölgesinden yapılan Türk menşeli ithalat hariç bırakılarak yapılan ithalati kapsamaktadır.

3.1 İthalatın Miktar ve Oransal Değişimi

3907.61.00.00.00	YILLIK ve DÖNEMSEL İTHALAT				DEĞİŞİM	
	Miktar (ton)	DİR %	Değer (Bin \$)	B.F.(\$/kg)	Miktar (kg)	Miktar (%)
2013	208.505	55	314.099	1,51		
2014	81.472	51	108.214	1,33	-127.033	-61
2015	76.071	80	76.071	0,99	-5.401	-7
2016	77.721	86	67.864	0,87	1.650	2
2016(6)	47.573	79	40.972	0,86		
2017(6)	57.567	89	57.216	0,99	9.994	21

PET ithalatı miktar bazında 2013-2015 yılları arasında azalmış, 2016 yılında %2 oranında artmıştır. 2013 yılında 208.5 bin ton olan ithalat 2015 yılına gelindiğinde 76 bin tona kadar gerilemiştir. 2016 yılında ithalat %2 oranında artarak 77,7 bin ton seviyesine yükselmiştir.

Diğer taraftan, Dahilde İşleme Rejimi (DİR) kapsamında yapılan ithalat soruşturma dönemi boyunca %50'nin altına düşmemiş olup 2016 yılında miktar bazında %86 seviyesine ulaşmıştır. Dönemsel bazda DİR payı 2016 yılında %79 iken 2017 yılında %89'a kadar çıkmıştır.

Başvuru konusu ürüne ilişkin ithal birim fiyatlar inceleme konusu dönem boyunca düşmüştür. 2013 yılında 1,51 \$/kg olan birim fiyat 2016 yılında 0,87 \$/kg seviyesine gerilemiştir.

İnceleme konusu ürünün ilk 6 aya ilişkin dönemsel ithalat miktarı 2017 yılında 2016 yılına göre %21 oranında artmış ve yaklaşık 57,5 bin ton seviyesinde gerçekleşmiştir. Genel ithalata ilişkin dönemsel birim fiyatlar 2016 yılında 0,86 \$/kg seviyesinde iken 2017 yılında 0,99 \$/kg seviyesine yükselmiştir.

3.2 DİR Hariç İthalat

DİR kapsamında gerçekleştirilen ithalat önemli miktarlara ulaştığından bu kapsamdaki ithalat hariç tutularak oluşturulan ithalat istatistikleri aşağıdaki tabloda incelenmiştir.

3907.61.00.00.00	DİR HARİÇ İTHALAT			DEĞİŞİM	
	Miktar (ton)	Değer (Bin \$)	B.F.(\$/kg)	Miktar (kg)	Miktar (%)
2013	94.547	140.282	1,48		
2014	39.539	52.738	1,33	-55.008	-58
2015	15.354	14.754	0,96	-24.185	-61
2016	11.195	9.798	0,88	-4.159	-27
2016(6)	9.862	8.380	0,85		
2017(6)	6.432	6.640	1,03	-3.430	-35

DİR hariç ithalatın, diğer bir ifadeyle kati ithalatın, miktar olarak inceleme konusu dönem boyunca azaldığı görülmektedir. 2014 yılında 94,5 bin ton olan kati ithalat izleyen yıllarda azalarak 2016 yılında 11,2 ton seviyesine gerilemiştir.

Kati PET ithalatına ilişkin birim fiyatlar da inceleme konusu dönem boyunca düşmüştür. 2013 yılında 1,48 \$/kg olan birim fiyatlar 2016 yılında 0,88 \$/kg seviyesine gerilemiştir.

Başvuru konusu ürünün DİR haricinde yapılan ilk 6 aylık ithalatına bakıldığında ithalatın 2017 yılında 2016 yılına göre miktar bazında %35 oranında azaldığı görülmektedir. İthalat 9,8 bin ton seviyesinden 6,4 bin ton seviyesine gerilemiştir. Kati ithalata ilişkin birim fiyatların 2016 yılında 0,85 \$/kg seviyesinden 2017 yılında 1,03 \$/kg seviyesine yükseldiği tespit edilmiştir.

3.3 Nispi İthalat

Başvuru konusu ürün ithalatının yerli üretime göre nispi seyri aşağıda gösterilmektedir. Nispi ithalat ve ithalatın piyasa payına ilişkin oranlar da DİR hariç ithalat için ayrıca incelenmiştir.

İthalatın yerli üretime oranı	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
İthalat/yerli üretim(Endeks)	100	20	19	18	21	32
DİR hariç ithalat/yerli üretim (Endeks)	100	21	8	6	10	8

2013 yılında 100 olan PET ithalatının yerli üretime oranı endeksi izleyen yıllarda giderek azalarak 2016 yılında 18'e gerilemiştir. Dönemsel bazda ise endeks 2016 yılının 6 aylık döneminde 21'den 2017 yılının aynı döneminde 32'ye yükselmiştir.

DİR hariç istatistiklere dayanarak yapılan hesaplamalarda da benzer bir eğilim görülmüştür. İthalatın yerli üretime oranı endeksi 2013 yılında 100 iken izleyen yıllarda giderek azalarak 2016'da 6'ya kadar gerilemiştir. Dönemsel bazda ise endeks 2016 yılının ilk 6 aylık döneminde 10 iken 2017 yılının aynı döneminde 8'e gerilemiştir.

3.4 İthalatın Piyasa Payı

Başvuru konusu ürünün ithal edilenleri ile yerli üreticiler tarafından üretilenlerinin iç piyasadan aldığı paylar aşağıda gösterilmiştir.

İthalatın piyasa payı (İthalat/Tüketim%)	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
İthalatın piyasa payı (Endeks)	100	39	35	36	41	56
Yerli üretim dalının piyasa payı (Endeks)	100	188	193	192	185	164

Soruşturma döneminde ithalatın piyasa payı nispi ithalat ile benzer bir süreç izlemiştir. 2014 yılında önemli ölçüde azalan ithalat ile daralan pazar sonucu ithalatın piyasa payı endeksi 100'den 39'a gerilemiştir. 2015 yılında 35'e gerileyen endeks 2016 yılında 1 puan artarak 36 olmuştur. İthalatın piyasa payındaki artış eğilimi dönemsel olarak da devam etmiştir. 2016 yılının ilk 6 ayında 41 olan endeks 2017 yılının aynı döneminde 56'ya yükselmiştir.

Yerli üretim dalının piyasa payı 2015 yılına kadar artmış, 2016 yılında az miktarda azalmıştır. 2013 yılında 100 olan endeks 2016 yılında 192'ye yükselmiştir.

DİR Hariç İthalat/Tüketim	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
İthalatın piyasa payı (Endeks)	100	32	13	9	16	13
Yerli üretim dalının piyasa payı (Endeks)	100	145	157	159	155	157

DİR hariç istatistiklere dayanarak yapılan hesaplamalara göre de ithalatın piyasa payı endeksi 2013 yılında 100 iken 2014 yılında üç katından fazla azalarak 32 seviyesine gerilemiştir. İzleyen yıllarda gerilemeye devam eden endeks 2016 yılında 9 seviyesinde gerçekleşmiştir. Dönemsel endeks ise 2016 yılının ilk 6 ayında 16 iken 2017 yılının aynı döneminde 13'e gerilemiş, yerli üretimi piyasa payı aynı oranda artmıştır.

3.5 Gelişme Yolundaki Ülkeler İtibariyle İthalat

Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 9. Maddesi "Gelişme yolunda üye ülke menşeli bir ürüne karşı, bu ülkenin ilgili ürünün ithalatçı üye ithalatındaki payı yüzde 3'ü ve toplu olarak yüzde 3'ten daha az ithalat payına sahip gelişme yolundaki üye ülkelerin ilgili ürünün toplam ithalatının yüzde 9'unu geçmediği sürece, korunma tedbirleri uygulanmayacaktır" hükmünü içermektedir.

ÜLKE STATÜSÜ	2016*	
GYÜ	Miktar (Kg)	İth Payı (%)
<i>Endonezya</i>	23.000	0,03
<i>Mısır</i>	336.000	0,4
Malezya	9.308.200	12
Hindistan	16.309.145	21
Pakistan	17.733.000	23
%3'ün Üzerinde Olanlar Toplamı	42.125.645	%54,2
%3'ün Altında Olanlar Toplamı	359.000	%0,5
GYÜ Toplamı	42.484.645	%54,7
Diğer Ülkeler Toplamı	35.235.949	%45,3
Genel Toplam	77.720.594	%100

*GYÜ listesi son tam yıl ülke kompozisyonu ve güncellenen 2017 yılı GYÜ ülke listesi temel alınarak oluşturulmuştur.

Bu hüküm çerçevesinde, gelişme yolundaki ülke statüsündeki ülkeler ile diğer ülkelerin 2016 yılı içindeki ithalat payları incelenmiştir. Buna göre, toplam PET ithalatı içerisinde GYÜ statüsünde değerlendirilen Malezya, Hindistan ve Pakistan sırasıyla %12, %21 ve %23 paya sahiptir. Yine, GYÜ statüsünde olan Mısır %0,4 paya, Endonezya ise %0,03 paya sahiptir. Bu kapsamda; Malezya, Hindistan ve Pakistan önlemden muafiyet sağlamak için gerekli olan %3'ün üzerinde ithalat payına sahip olduğundan, herhangi bir önlem gelmesi durumunda mezkûr ülkelerin muaf ülke kapsamında yer almayacağı değerlendirilmektedir.

3.6 Ülkeler İtibariyle İthalat

3907.61.00.00.00	2013		2014		2015		2016	
Ülke Adı	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)
Pakistan	19	1,49	36	1,31	29	0,97	23	0,86
Hindistan	3	1,48	19	1,34	15	0,95	21	0,85
Çin	35	1,51	22	1,30	33	1,03	21	0,87
Umman	2	1,50	7	1,31	4	1,00	19	0,87

3907.61.00.00.00	2013		2014		2015		2016	
Ülke Adı	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)	Pay (kg%)	BF (\$/kg)
Malezya	2	1,49	2	1,38	8	0,96	12	0,88
Tayvan	11	1,47	3	1,40	8	0,96	3,1	0,94
Mısır	0,3	1,35	1	1,32	0	1,06	0,4	0,87
Almanya	0,1	1,77	0,1	1,84	0	1,60	0,4	1,62
İtalya	1	1,89	0,2	1,38	0		0,1	0,53
İsviçre	-	-	-	-	-	-	0,1	1,16
Ara Toplam	73	1,50	89	1,32	99	0,99	100	0,87
Diğer Ülkeler	27	1,52	11	1,40	1	1,25	0	2,72
Genel Toplam	100	1,51	100	1,33	100	0	100	0,87

Ülkeler itibarıyla başvuru konusu ürünün toplam ithalatındaki ilk 10 ülke yukarıdaki tabloda yer almaktadır. 2013 yılında Çin pazar lideri konumundayken 2014 yılında Çin'in yerini Pakistan almıştır. 2016 yılı itibarıyla ithalatta ilk sırada yer alan ülke Pakistan olurken bu ülkeyi Hindistan ve Çin izlemiştir. Pakistan ve Hindistan menşeli ithal birim fiyatlar 2016 yılında genel ithalat birim fiyatlarının altında seyretmiştir.

3907.61.00.00.00	2013		2014		2015		2016	
Ülke Adı	Pay (kg %)	BF (\$/kg)	Pay (kg %)	BF (\$/kg)	Pay (kg %)	BF (\$/kg)	Pay (kg %)	BF (\$/kg)
Hindistan	5	1,48	21	1,32	23	0,90	45	0,79
Malezya	4	1,48	0,1	1,36	12	0,88	20	0,86
Tayvan	5	1,44	1	1,46	12	1,05	17	0,96
Pakistan	36	1,47	59	1,32	50	0,96	15	0,82
Almanya	0,2	1,73	0,1	1,77	1	1,51	1	1,47
Hollanda	0	-	0,02	0,95	0,2	3,99	0,2	5,40
A.B.D.	0,002	21,83	0,01	14,89	0,1	3,80	0,2	6,54
İran	2	1,56	0,3	1,22	0	-	0,2	0,93
Endonezya	14	1,46	2	1,40	0	-	0,2	1,13
Umman	2	1,41	0	-	0	-	0,2	0,83
Ara Toplam	69	1,47	84	1,33	98	0,96	100	0,87
Diğer Ülkeler	31	1,51	16	1,38	2	1,06	0	1,45
Genel Toplam	100	1,48	100	1,33	100	0,96	100	0,88

Yukarıdaki kati ithalat verileri göz önüne alındığında da 2016 yılına göre en fazla ithalat yapılan ülkeler sıralamasında ilk sırayı %45'lik pay ile Hindistan almıştır. 2. ve 3. sırada ise Malezya ve Tayvan yer almaktadır. Önemli tedarikçiler arasında yer alan Çin'in bu tabloda yer almadığı görüldüğünde anılan ülkeden yapılan ithalatın temelde DİR kapsamında yapıldığı anlaşılmaktadır.

4. YERLİ ÜRETİCİLERİN EKONOMİK GÖSTERGELERİ

Bu bölümde yer alan göstergeler, soruşturma konusu ürünün 3 üreticisi tarafından sağlanan veriler esas alınarak hazırlanmıştır. Başvuru sahibi firmalardan Indorama, 2016 yılı sonu itibarıyla Adana'daki üretim faaliyetini durdurduğu için 2017 yılı 6 aylık dönemine ait veriler diğer 2 yerli üreticilerin sunduğu verilerden müteşekkildir. Bu 3 firma yerli üretimin tamamını temsil etmektedir.

4.1. Üretim

Üretim	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	195	193	209	109	87

Soruşturma konusu ürünün yerli üretimi önceki yıla göre 2014 yılında yaklaşık iki katı artmış, 2015 yılında azalmış, 2016 yılında tekrar artmıştır. 2013 yılı için 100 kabul edilen üretim endeksi 2016 yılında 209'a yükselmiştir. Dönemsel üretim ise 2017 yılında azalmıştır. 2016 yılının ilk 6 ayında 109 olan endeks 2017 yılının aynı döneminde 87'ye gerilemiştir.

4.2. Yurt içi satışlar

Yurtiçi Satışlar	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	143	135	146	79	44

Yerli üretici firmaların yurt içi satışları yıllık bazda dalgalı bir seyir izlemiştir. 2014 yılında en büyük yerli üreticinin üretim faaliyetine başlamasının ardından 43 puan artan yurt içi satış endeksi 2015 yılında 135'e gerilemiş, 2016 yılında ise yeniden yükselerek 146 olmuştur. 2016 yılının 6 aylık döneminde 79 olan endeks 2017 yılının aynı döneminde 44'e gerilemiştir.

4.3. Yurt dışı satışlar

Yurtdışı Satışlar	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	923	797	1.360	596	775

Yerli üretim dalının yurt dışı satışları da yurt içi satışlarla benzer şekilde 2014 yılında tırmanışa geçmiştir. Üretici sayısının artması ile ihracat endeksi 2014 yılında 9 katı artarak 923'e yükselmiştir. İhracattaki artış eğilimi dönemsel bazda devam etmiştir. 2016 yılında 596 olan ihracat endeksi 2017 yılında 775'e yükselmiştir.

4.4. Tüketim

Ülkemizdeki iç piyasa büyüklüğü hesaplanırken tüm yerli üreticilerin yurtiçi satış toplamı, dikey kullanım toplamı rakamları ile ilgili dönemdeki ithalat miktarları toplanmıştır.

Tüketim	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	101	103	105	56	50

Soruşturma konusu ürünün yurt içi tüketimi yıllık bazda sürekli artmış olup 2013 yılında 100 olan tüketim endeksi 2016 yılında 105 olmuştur. Dönemsel tüketim endeksi ise 2017 yılının 6 aylık döneminde 2016 yılının aynı dönemine göre 6 puan gerilemiş ve 50 olmuştur.

4.5. Kapasite ve kapasite kullanım oranı

Kapasite	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	100	111	111	56	38
KKO(Endeks)	100	195	174	188	197	226

Soruşturma konusu ürüne ilişkin yerli üretim kapasitesinde 2015 yılında artış yaşanmış, diğer yıllarda kapasite sabit kalmıştır. 2013 yılında 100 olan kapasite endeksi 2016 yılında 111 birime yükselmiştir. Dönemsel kapasitede ise 2017 yılında bir daralma gerçekleşmiştir. 2016 yılının ilk 6 ayında 56 olan kapasite endeksi 2017 yılının aynı döneminde 38'e gerilemiştir.

Kapasite kullanım oranı ise yıllık bazda 2015 yılı haricinde artış eğiliminde olmuştur. 2013 yılında 100 olan KKO endeksi 2016 yılında 111'e yükselmiştir. Dönemsel KKO da yüksek seviyelerde olmuştur. 2016 yılının ilk 6 ayında 197 olan KKO endeksi 2017 yılının aynı döneminde 226'ya yükselmiştir.

4.6. Dönem sonu stoklar

Stoklar	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	130	118	76	108	32

Yerli üreticilerin stok miktarı soruşturma döneminde azalma eğilimi göstermiştir. 2013 yılında 100 olan stok miktar endeksi 2014 yılında 130'a yükselmiş, izleyen yıllarda azalarak 2016 yılında 76 olmuştur. Dönemsel stok endeksi 2016 yılının ilk 6 ayındaki 108 seviyesinden 2017 yılının aynı döneminde 32'ye gerilemiştir.

4.7. İstihdam

İstihdam	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	114	121	130	130	99

PET üretiminde istihdam edilen işçi sayısı yıllık bazda artış eğilimindedir. 2013 yılında 100 birim olan istihdam endeksi 2016 yılında 130'a yükselmiştir. Dönemsel istihdam ise azalmış, endeks 2016 yılının ilk 6 ayında 130 iken 2017 yılının aynı döneminde 99'a gerilemiştir.

4.8. Verimlilik

Verimlilik	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	100	171	160	161	84	87

Kişi başına düşen yıllık üretim miktarı olan verimlilik, yıllık bazda 2015 yılındaki hafif azalma dışında sürekli artmıştır. 2013 yılında 100 olan verimlilik endeksi 2015 yılında 161 olarak gerçekleşmiştir. Dönemsel verimlilik ise 2017 yılının 6 ayında artarak 2016 yılının aynı döneminde 84 olan endeks bu dönemde 87'ye yükselmiştir.

4.9. Kârlılık

Kârlılık	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Endeks	-100	-78	101	-69	9	131

Soruşturma döneminde başvuru sahibi firmaların kârlılığı, yıllık bazda 2015 yılı haricinde negatif bir dalgalı eğilim göstermiştir. 2015 yılında pozitif olan karlılık yine de düşük bir oranda gerçekleşmiştir. Dönemsel karlılık endeksi 2016 yılının ilk 6 ayında 9 olurken 2017 yılının aynı döneminde 131'e yükselmekle birlikte yine oldukça düşük seviyelerde kalmıştır.

5. MALİYETLER ve FİYATLAR

Soruşturma konusu ürünün tedarik zinciri içerisinde aktörlerin ürün tercihini belirleyen önemli etkenlerin başında ürünün fiyatı olduğu bilinmektedir. Bu kapsamda ithal fiyatlarının yurt içi fiyatlarını kırma oranları ve fiyat baskısı hesaplanmıştır. Fiyat kırılması, ithal eşya fiyatının yerli üretim eşyanın fiyatının ne kadar altında olduğunu, fiyat baskısı ise makul kar ile hesaplanan, olması gereken yurt içi satış birim fiyatlarının ithal birim fiyatları tarafından ne kadar baskılandığını göstermektedir.

Fiyatlar	Birim	2013	2014	2015	2016	2016/6	2017/6
Fiyat kırılması	Endeks	100	173	633	576	626	62
Fiyat baskısı	Endeks	100	98	150	164	157	30

Fiyat kırılması ve fiyat baskısı endeksi soruşturma dönemi boyunca pozitif seyretmiştir. Fiyat kırılması 2016 yılına kadar artmış, 2015 yılında 633'e kadar çıkmıştır. Endeks 2016 yılında 576'ya gerilemiştir. Dönemsel fiyat kırılması endeksinde de azalma eğilimi devam etmiştir. 2016 yılının ilk 6 ayında 626 olan endeks 2017 yılının aynı döneminde 62'ye gerilemiştir.

Fiyat baskısı endeksi ise yıllık bazda sürekli artmıştır. 2013 yılında 100 olan endeks 2016 yılında 164'e yükselmiştir. Dönemsel bazda ise fiyat baskısı endeksinde azalma görülmüştür. 2016 yılının 6 aylık döneminde 157 olan endeks 2017 yılının aynı döneminde 30'a gerilemiştir.

6. KORUNMA ÖNLEMİNİN GEREKLİ OLMAYA DEVAM EDİP ETMEDİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşmasının 7.2 ve İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliğinin 11.3 maddeleri uyarınca, bir korunma önlemi, "korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiğini ve sanayi dalının intibak etmekte olduğunu gösteren deliller olduğunu tespit etmiş olmak" şartıyla uzatılabilmektedir. Bu çerçevede Anlaşma ile Yönetmelikte bir korunma önleminin uzatılması için öngörülen koşullar mevcut soruşturma bağlamında aşağıda değerlendirilmektedir.

6.1 Korunma Önleminin Ciddi Zararı Önlemek veya Gidermek İçin Gerekli Olmaya Devam Edip Etmediğinin Değerlendirilmesi

Soruşturma konusu ürünün genel ithalatı 2013-2015 yılları arasında azalmış, uygulanmakta olan önleme rağmen 2016 yılından itibaren yeniden artışa geçmiştir. 2016

yılında 2015'e göre %2 oranında artan ithalat, 2017 yılının 6 aylık döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre %21 oranında artmıştır. DİR kapsamında yapılan ithalat soruşturma konusu dönem boyunca artmış, 2017 yılının 6 aylık döneminde %89 olarak gerçekleşmiştir. Genel ve kati ithalata ilişkin birim fiyatlar soruşturma dönemi boyunca azalmış, 2017 yılının 6 aylık döneminde ise bir miktar artmıştır.

İthalatın iç piyasadan aldığı pay 2015 yılına kadar azalmakla birlikte 2016 yılında yeniden artışa geçmiştir. Artış eğilimi 2017 yılında da devam etmiştir. İthalatın yerli üretime oranı ise 2017 yılının 6 aylık döneminde 2016 yılının aynı dönemine göre önemli artış göstermiştir. Ancak yerli üreticiler, aynı dönemde düşük ithal birim fiyatlar ile rekabet edebilmek amacıyla düşük kâr marjları ile çalışmış ve bu sayede çok düşük kâr/zarar ederek üretim miktarlarını ve piyasa paylarını artırmıştır.

Soruşturma konusu ürünün üretimi ve yurt içi satışları yıllık bazda 2015 yılı haricinde artmış, fakat 2017 yılında azalmıştır. PET tüketimi 2013-2016 yılları arasında artmış, 2017 yılının 6 aylık döneminde ise 2016 yılının aynı dönemine göre azalmıştır. Yerli üretim dalının kapasitesi yıllık bazda artış kaydetse de 2017 yılında bir firmanın kapanmasından ötürü azalmıştır. PET üretiminde istihdam edilen direkt işçi sayısı yıllık bazda düzenli olarak artsa da 2017 yılının 6 aylık döneminde azalmıştır. Yerli üreticilerin kârlılığı 2015 yılı haricinde yıllık bazda negatif seyretmiş, 2015 yılında pozitif çıkan kârlılık, ithalatın toparlandığı 2016 yılında yeniden negatife gerilemiştir. Dönemsel bazda kârlılık negatif olmamakla birlikte oldukça düşük seviyelerde kalmıştır. Verimlilik, KKO, yurt dışı satışlar göstergelerinde ise belirli yıllarda bozulmalar yaşanmıştır.

Son olarak, soruşturma dönemi boyunca ithal birim fiyatları yerli üreticilerin yurt içi satış fiyatlarının altında seyretmiştir. Diğer bir ifadeyle, soruşturma dönemi boyunca fiyat kırılması ve baskısı oranları pozitif çıkmıştır. İthalatın yeniden artışa geçtiği 2016 yılında fiyat kırılması endeksi 576 olurken, fiyat baskısı endeksi 164 olarak gerçekleşmiştir.

Ayrıca, 2013 yılından itibaren artmaya başlayan yerli ürünlerin piyasa payının korunma önleminin sona ermesi durumunda ithal ürünler karşısında hızlı bir şekilde erozyona uğraması kuvvetle muhtemeldir. Independent Chemical Information Service (ICIS) 2017 verilerine göre¹ dünya PET fiyatları son dönemde üretim maliyetlerindeki ve özellikle de hammadde maliyetlerindeki değişimlere göre yukarı ve aşağı yönde sürekli değişim göstermiştir. Bu durum Asya ve Avrupa'daki üreticilerin işletme maliyetlerini arttırıp bitmiş ürün fiyatlarında belirsizliğe neden olmuştur. PET fiyatlarındaki istikrarsızlıktan bu üründe açılan anti-damping soruşturmalarında son dönemde artış görülmüştür. Bu gelişmeler ışığında, ülkemizde PET'e olan talebin giderek artması da göz önüne alındığında mevcut önlemin yerli üretim dalı üzerinde oluşması muhtemel zararı engellemek için gerekli olmaya devam ettiği değerlendirilmektedir.

Yine, ICIS verilerine göre, sadece Çin'de 2017 yılının ikinci ortasından itibaren ilave PET kapasitesi yatırımı için çalışmaların başlayacağı toplam kapasitenin tahmini olarak 850 bin ton/yıl artacağı öngörülmektedir. Önlemin kalkması durumunda özellikle spot piyasadan çok düşük fiyatlı Uzakdoğu ve çevre ülkeler menşeli maliyet avantajına sahip ithalat ile yerli üreticilerin rekabet imkanının ortadan kalkacağı düşünülmektedir. İlaveten, özellikle yakın bölgemizde yer alan; taşımacılık, ucuz girdi ve yüksek kapasite ile rekabet avantajına sahip olan Suudi Arabistan gibi ülkelerde geçtiğimiz dönemde devreye giren yüksek kapasitelerin

¹ <https://www.icis.com/chemicals/polyethylene-terephthalate/?tab=tab-tab2>

önlemin kalkması halinde yerli üreticilerin rekabet gücünü olumsuz etkileyeceği değerlendirilmektedir. Yerli üreticilerin yeni yatırımlar planlamaları, daha rekabetçi spesifik ürün tasarımı ve üretimine yönelmeleri ile belirli bir ölçeğin yakalanması sonucunda, üreticiler açısından kazanımların kaybedilmemesi ve ciddi zararın önlenmesi hususları değerlendirildiğinde korunma önleminin gerekli olmaya devam ettiği açıkça görülmektedir.

Bu bakımdan yerli üreticilerin durumunda görülen belirgin düzelmenin olmasının yanı sıra yerli üretimin özellikle dönemsel göstergelerinde bozulmaların olması, dünya PET piyasa gelişmelerinin hâlihazırda bir belirsizlik içerisinde bulunması ve ithal ürüne uygulanan ek mali yükümlülük tutarları dışarıda bırakıldığında yerli ürün fiyatlarıyla ithal ürün fiyatları arasındaki dengesizliğin mevcudiyetini korumasından dolayı korunma önlemi uygulamasına devam edilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

6.2. Yerli Üreticilerin İntibak Durumunun Değerlendirilmesi

Korunma önlemi uygulamasıyla yerli üreticilerin piyasa koşullarına uyumunun kolaylaştırılması amaçlanmaktadır. Başvuru sahibi firmalar tarafından sunulan yapısal uyum programları, korunma önleminin devam etmesi halinde yeni yatırımlarla PET üretim hacminin artırılması, verimlilik artışına yönelik çalışmaların hızlandırılması, ürün çeşitliliğini zenginleştirilmesi, hizmet ağının geliştirilmesi, AR-GE faaliyetlerinin geliştirilmesi ve enerji tasarrufu sağlayan ürün kullanımının artırılmasına ilişkin pazar geliştirme faaliyetlerinin sürdürülmesi planlamalarını içermektedir.

Önlemin ilk uygulanmaya başlandığı 2011 yılı sonrası dönemde yerli üretici firma sayısının 2'den 3'e çıkması ve ciddi kapasite artışı yaşanmasına rağmen, önlemin yerli üretim dalında halihazırda rekabet ortamını bozucu bir etkisi görülmemektedir. 3. yerli üretici ile birlikte yurt içinde kurulu kapasite %167 oranında artmıştır. Artmaya devam eden tüketim, yurt içi üretimi ve yurt içindeki üreticilerin sayısını artırmıştır. Üretim, istihdam, satışlar ve kapasite verilerindeki iyileşme yurt içi rekabetin firmaları olumsuz etkilemediğini göstermektedir. Aksine önlem ile yerli üretim dalının rekabet gücü ve tedarik güvenliği artmıştır.

Planlanan yatırımlar ile kapasite artışının devam edeceği ve halihazırda üretim altyapısı tamamlanmış olan yeni üretim hatlarının önlemin bir dönem daha uzatılması ile devreye alınacağı öngörülmektedir. Aynı şekilde tüketim artışı ve sağlanan ölçek ekonomileri ile büyük yerli ve yabancı doğrudan yatırımların sektöre çekilmesi, entegre büyük ölçekli petro-kimya yatırımlarının gerçekleşmesi öngörülmektedir. Son yıllarda gerek dünya genelinde gerekse ülkemizde artan pet şişe tüketimi ile birlikte petpreform'a ve bunun girdisi olan PET'e olan talep artmakta, PET ve PET'in girdisi olan PTA'da yeni kapasite yatırımları gerçekleşmekte ve hammadde ile bitmiş ürün tedarik sürekliliğinin sağlanacağı entegre tesis kurulum kararları açıklanmaktadır. Aynı dönemde ürün çeşitliliğinin artacağı ve spesifik ürün üretiminin artacağı tahmin edilmektedir.

Korunma önleminin uygulanması sürecinde her ne kadar ithal ürünlerin rekabet gücü baskılanmış olsa da, sektöre yeni üretici firmanın girişi yerli üreticiler arasındaki rekabet ortamının sürekli olarak canlı kalmasını sağlamıştır. Rekabet ortamında kârlılık düzeyini

koruma gayreti üretim maliyetlerinin düşürülmesini zorunlu kılmış ve üreticiler hem yurt içi hem yurt dışı müşteri portföyünü arttırmak için çalışmalarını arttırmışlardır.

Bu çerçevede yerli sanayi dalının, gelecekte korunma önleminin uygulanmayacağı bir rekabet ortamına intibak etmekte olduğuna dair, genel olarak aşağıdaki çalışmaları gerçekleştirdiği veya gerçekleştirmeyi planladıkları tespit edilmiştir.

- Bir firma mevcut üretim tesisi yapılırken 2 üretim hattı olarak düşünülen PET üretimine ilişkin halihazırda üretim yapılmayan ikinci hatta ait alt yapı ve yardımcı işletmeler tamamlanmış olup bu hattın altyapı ve yardımcı işletmeleri için yaklaşık 10.000.000 EURO harcama yapılmıştır. Bu hattın teknolojsi için mevcut işletmeyi yapan firma ile görüşmeler devam etmektedir. Diğer bir firma ise ikinci üretim hattının oluşturulması kapsamında yeterli alan çalışmalarını tamamlamış ve önümüzdeki dönemde ikinci üretim hattını kurma çalışmalarını başlatmıştır.
- Önlem uygulanan dönemde işletmelerin daha verimli ve etkin çalıştırılması için bir firma konunun uzmanı yabancı teknik personel istihdamına başlamıştır.
- Maliyetleri azaltıcı uygulamalar kapsamında mevcut işletmede kurulmuş olan doğalgaz ünitesi yerine, bir firma kömür tesisi yatırımı yapmış ve kullanmaya başlamıştır.
- Ar-ge ve Ür-ge faaliyetlerinde teknik kadro oluşturularak çalışmalarına başlamıştır. Ar-Ge Çalışmaları kapsamında piyasadaki rekabet gücünün artırılması amacıyla üç Tübitak projesi gerçekleştirilmiş, iki adet yeni Tübitak projesi yazılmış ve bir adet Tübitak projesi de iki firmanın ortak çalışması olarak sunulmuştur. Ayrıca, Ar-Ge proje çıktısı olarak sıcak dolum ambalaj resin üretilmiş ve Manisa/Akhisar ilçesi Organize sanayinde nihai ürün olan sıcak dolum kavanoz üretim tesisi yatırımı gerçekleştirilmiştir.
- Ür-ge çalışmaları kapsamında harman siloları imalatı yapılarak ürün kalitesi artırıcı yatırımlar yapılmıştır. Ayrıca, yeni tip PET ürün üretimleri için değişik katalizör ve katkıları denenmektedir. Bunlardan hayata geçen ve halen büyük bir gazlı içecek firması tarafından kullanılan FH serisi olarak adlandırılan polimer tipidir. Bu polimer yüksek miktarlarda PET şişe üretimi yapan firmalarda hiçbir ilave yatırım yapmadan %30 kapasite artışı ve %25 Enerji tasarrufu yapmaktadır. Ve bu firma tamamen bu tip ürün kullanımına geçmiştir.
- Ürün çeşitliliğinin artırılması konusunda streç film, kan alma tüpü, defter spirali üretimi artırılmış ve kârlılığı yüksek, ihracata yönelik, özel kullanım amaçlı ürünlerin üretilmeye başlanmıştır. İç piyasada da kullanımlarının sağlanması konusunda çalışmalar yürütmüş olup bu bağlamda yurt dışındaki son kullanıcıların tercih ettiği, preform şişirme sürecinde kullanıcıya enerji tasarrufu sağlayan re-heat içerikli PET üretimi arttırılmıştır.
- R-PET işlemleri ile PET'in kimyasal depolarizasyonu sonucu geri dönüşüm sağlanmaya başlanmış ve gıda kodeksine uyumlaştırma çalışmaları tamamlanmış ürünlerin üretimine başlanması aşamasına geçilmiştir.

- Enerji verimliliği için üretim tesisinin ihtiyacı olan elektrik enerjisi bir firma tarafından trijen yatırımı yapılarak doğal gazdan üretilmeye başlanmıştır. Bu yolla motorda yanan gazın baca ısısı ile buhar ve bu buharın kondens suyu ile çiller suyu (soğutulmuş su) elde edilmiş ve doğal gazdan %93 verim elde edilmiştir.
- PET üretiminde işlerin daha planlı yürütülmesi ve raporlanması kapsamında ERP sistemi için çalışmalar başlatılmış, 2017 yılı sonu itibari ile bu çalışmanın tamamlanması planlanmaktadır. Bu sistem aynı zamanda verimlilik ölçümünde de kullanılacaktır.

7. İLGİLİ TARAFLARIN GÖRÜŞLERİ ve DEĞERLENDİRMESİ

İlgili taraflarca dile getirilen görüşler birçok noktada örtüşmektedir. Bu nedenle, tekrarı önlemek amacıyla ilgili taraf görüşleri dile getiren taraflara göre değil, ileri sürülen görüşlerin konusuna göre sınıflandırılarak aşağıda sunulmaktadır. Söz konusu görüşlere ilişkin değerlendirmelere de görüşlerin altında yer verilmektedir. İlgili tarafların görüşlerine verilen yanıtlara öncelikle bu bölümde, ya da ilgili bölümlerde yer verilecektir.

- İthalatın seyri ile yerli üretim dalının maruz kaldığı ciddi zarar/ciddi zarar tehdidine ilişkin bir nedensellik analizi açılış Tebliğinde paylaşılmamıştır. Aynı şekilde ithalat artışı ani, keskin ve önemli oranda olması gerekirken bu şart sağlanmamıştır. Aksine, soruşturma döneminde ithalat artan değil azalan bir seyir izlemektedir.

Değerlendirme: DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması hükümlerine göre uzatma soruşturması sırasında artan ithalat ile ciddi zarar arasındaki illiyet bağının incelenmesi gerekmektedir. Yine, uzatma soruşturmalarında diğer faktörlerin zarara veya zarar tehdidine etkisinin incelenmesi gerekmektedir. Soruşturma konusu ürünün ithalatının gelişimi ise 3 üncü Bölümde incelenmiştir.

- Yerli üretimin göstergelerinde soruşturma döneminde iyileşme görülmektedir. Bu kapsamda yerli üretim dalı ciddi zarar veya zarar tehdidi altında bulunmamaktadır. Özellikle üretim ve satış göstergeleri olumlu seyretmektedir. Firmaların dikey kullanımları tüketim göstergesinin içerisinde yer almaması, yerli üretim piyasa payını düşük göstermektedir.

Değerlendirme: Soruşturma kapanışında tüketim verilerinin hesaplanmasında dikey kullanım verileri de hesaba katılmıştır. Üretim ve yurt içi satışlardaki iyileşmeler ise artan tüketim talebini karşılamaya yönelik artan kapasite ile sağlanan üretim artışı ile sağlanmıştır. Ancak bu üretim artışı düşük ithal birim fiyatlar ile rekabet eden yerli üreticilerin kârlılığına yeterince yansımamıştır. Yerli üretim dalının durumuna ilişkin ayrıntılı değerlendirme 4 üncü Bölümde yapılmıştır.

- Önlemin ilk uygulamaya konduğu dönemin aksine, önlemin bir dönem daha uzatılması ihtiyacı bulunmamaktadır. Önlem iki dönem uygulanarak zaten amacına ulaşmış ve bu dönemde yerli üretimde ciddi kapasite artışları yaşanmıştır. Özellikle 2013-2014 döneminde yerli üretimde ciddi dönüşümler yaşanmış, sektöre yeni üreticiler girmiş, üretim ve hammadde maliyetleri azalmış ve ülkemiz soruşturma konusu üründe net ihracatçı konumuna gelmiştir. Halihazırda yerli üretim dalının bir dönem daha korunmaya ihtiyacı bulunmamaktadır. Yerli üreticilerin de korunma

önlemlerinin geçici ve istisnai uygulamalar olduğunu anlaması ve sürekli surette önlem uygulanması gerektiği düşüncesinde olmamaları gerekmektedir.

Değerlendirme: DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 7.2 ve İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliğinin 11.3 maddeleri uyarınca, bir korunma önlemi, "korunma önleminin ciddi zararı önlemek veya gidermek için gerekli olmaya devam ettiğini ve sanayi dalının intibak etmekte olduğunu gösteren deliller olduğunu tespit etmiş olmak" şartıyla uzatılabilmektedir. Bu çerçevede ayrıntılı değerlendirme 6 ncı Bölümde yapılmıştır. Söz konusu Anlaşma ve Mevzuat uyarınca ayrıca, korunma önlemi uygulamaları şartlı ve geçici uygulamalar olup önlemin uygulama süresi en fazla 8 yıldır. (GYÜ'ler için 10 yıl) Diğer taraftan, önlem döneminde yaşanan kapasite artışları korunma önlemi uygulaması açısından beklenen ve istenen bir sonuç olup uzatma başvurularında bu durum yerli üretim dalının rekabet şartlarına uyumu açısından olumlu bir gelişme olarak değerlendirilmektedir. İlgili ürünün ihracatında yaşanan gelişmelere ilişkin ayrıntılı değerlendirme 4 üncü Bölümde, maliyetlere ilişkin değerlendirme ise 5 inci Bölümde yapılmıştır.

- Başvurunun gizli olmayan özetinde soruşturma konusu ürünün maliyet-yurt içi satış fiyatı-kârlılık göstergelerinin eğilimi hususunda bir dengesizlik göze çarpmaktadır. Bu verilerin yeniden hesaplanması ve kârlılık oranı ile yurt dışı satış verilerinde maddi bir hata olup olmadığı hususunun irdelenmesi gerekmektedir. İlaveten, başvurunun gizli olmayan özetinde fiyat kırılması ve baskısına ilişkin değerlendirme yer almamakta olup bu değerlendirmenin de soruşturma raporunda ayrıntılı olarak yapılması gerekmektedir.

Değerlendirme: Soruşturma otoritesinin uzatma başvurularında fiyat kırılması/baskısı analizi yapma zorunluluğu bulunmamaktadır. Yine de, fiyat kırılması ve maliyet-satış fiyatlarına ilişkin analiz soruşturma raporunun 5 inci Bölümünde yer almaktadır. Kârlılığa ilişkin değerlendirmeye ise 4 üncü Bölümde, satış fiyatları ve karlılık ilişkisine ilişkin değerlendirmeye ise 5 inci ve 6 ncı Bölümlerde yer verilmiştir.

- Yerli üreticiler iç talebi karşılayamamakta, iç piyasaya ürün tedarikinde hem miktar kısıtlamasına gitmekte ve oluşan kapasite fazlasını ihracata yönlendirmektedirler. Ayrıca, hammadde fiyatlarındaki dalgalanmaya kıyasla yurt içi satış fiyatları yüksek seyretmiş, kârlı satış politikası izlenmeye devam edilmektedir.

Değerlendirme: İthalatta Korunma Önlemleri Mevzuatı kapsamında da yerli üreticinin bir korunma önlemi başvurusu yapabilmesi için yerli üretimin önemli bir kısmını temsil etmesi yeterli olup, yurt içi talebin tamamını karşılaması gibi bir zorunluluk bulunmamaktadır. Diğer taraftan, soruşturma konusu dönemde yerli üretici firmalardan temin edilen satış faturalarından yurt içine ürün tedarikinde işleyen bir sistemin olduğu görülmüştür. Soruşturma sırasında toplam satışlar içindeki paya bakıldığında yurt içi satışların aldığı payın %80'in altına inmediği tespit edilmiştir. Yine, yurt içi-yurt dışı satışlara ilişkin birim fiyatlar incelendiğinde fiyatların birbirine oldukça yakın olduğu tespit edilmiştir.

Diğer yandan, PET satış fiyatlarının belirlenmesinde üretim maliyetlerinin yüksek olması ile üretimin sürekliliği ilkesi ve uzun süreli stok tutulamaması gereği satışların da sürekliliği prensibinin benimsenmiş olması önemli rol oynamaktadır. PET üretiminde hammadde maliyetlerinin yaklaşık %85'ini PTA girdisi oluşturmaktadır. Hammadde maliyetleri ise toplam üretim maliyetinin önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Dünya PTA fiyatlarındaki dalgalanma üretim maliyetlerini direkt olarak etkilenmektedir. Ayrıca, üretim teknolojisi gereği otomasyon üretim hatlarının bir simülasyon sistemi ile sürekli aktif tutulması ve izlenmesi gerekmektedir. Sürekli üretim ilkesi ise hem enerji maliyetlerini arttırmakta, hem de belirlenen bir fiyat düzeyinden sürekli satış gerektirmektedir. Ürünün kimyasal özelliğini kaybetmemesi için 6 aydan fazla süre ile stoklanması mümkün bulunmamaktadır. Bütün bu unsurlar birlikte değerlendirildiğinde hali hazırda yüksek olan üretim maliyetlerinin ve maliyetlerdeki artışın satış fiyatlarına yansıtılıp yansıtılmaması hususu satış miktarı kadar önemli bir unsur olmaktadır. Buna rağmen, yerli üretim dalının soruşturma döneminde düşük kar marjlarıyla üretimin ve satışın sürekliliğini sağladıkları anlaşılmıştır.

- Halihazırda PET üretim kapasitesi ülkemiz tüketiminin üzerinde olmasına karşın yerli üretici firmalardan biri tesislerinden birini teknolojisi eski ve üretim maliyetlerinin fazla olması nedeniyle kapalı tutmaktadır. Önlem döneminde rekabete uyum adına üretim hattını yeniden devreye alabilmesi gereken firmanın zararı ithalattan değil iç problemlerinden kaynaklanmaktadır.

Değerlendirme: Söz konusu yerli üretici, Türkiye'deki üretimine korunma önleminin yürürlükte olduğu 2014 yılında Adana'da bulunan üretim tesisini satın alarak başlamış, 2015 yılında ise Avrupa Serbest Bölgesi'nde üretim faaliyetine başlamıştır. Firma, o dönemde üretim maliyetlerindeki dezavantajdan ötürü Adana'daki tesisinde üretimini durdurma kararını 2016 yılında almış, arada geçen sürede Serbest Bölge'de yeni yatırımlar yapmıştır. Üretim ve maliyetler açısından serbest bölge avantajını kullanan firma iç piyasanın talebine üretiminin yarısından fazlasını iç pazara sunmakta ve önümüzdeki dönemde bu oranı arttırmayı hedeflemektedir. Firmanın üretimini serbest bölgeye taşıma kararı bu yönüyle stratejik bir karar olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, tüm yardımcı ünitelerinin ait olduğu belirtilen firmanın Adana'daki tesislerde anılan firmanın önümüzdeki dönemde yeni yatırımlar (PET, PTA) yapma kararı açıklanmıştır.

- PET'in önemli tüketim ürünlerinin ambalajlanmasında girdi olarak kullanıldığı göz önüne alındığında korunma önlemi ile özellikle PET şişe tüketimi ile tüketimi artan PET preform maliyetlerinin yükselmesi ve bunun tüketicilere yansıtılması durumu kamu zararına yol açmaktadır.

Değerlendirme: Kamu dinleme toplantıları, bireysel dinleme toplantıları, DTÖ kuralları çerçevesinde şeffaf ve katılımcı soruşturma süreci neticesinde her aşamada ilgili tarafların görüşleri dikkate alınarak korunma önlemi soruşturması yürütülmüştür. Soruşturma sırasında kamu yararına aykırı bir duruma ilişkin bulgulara ulaşılmamış, ayrıca bu konu hakkında Bakanlığımıza herhangi bir görüş iletilmemiştir.

- Türkiye merkezli yabancı ülkede üretim faaliyeti gösteren firmalar için korunma önlemi uygulamaları zarar verici yönde olmaktadır. Bu noktada ülke ayrımı yapılarak

korunma önlemi uygulamasına gidilmesi veya bu ülkelere tarife kontenjanı açılması gerekmektedir.

Değerlendirme: DTÖ Korunma Önlemleri Anlaşması uyarınca korunma önlemleri ülke ayrımı gözetmeksizin tüm ülkeler menşeli ithalata uygulanmaktadır. Anlaşma'nın 9.1 maddesi çerçevesinde belirlenen GYÜ'lere tarife kontenjanı açılması yoluyla korunma önlemlerinden belirli bir ithalat miktarına kadar muafiyet sağlanmaktadır. Buna ilişkin değerlendirme soruşturma aşamasında yapılmakta olup önleme ilişkin başkaca bir ayrıcalıklı uygulamaya gidilememektedir.

8. DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

Sonuç olarak, PET üreticilerinin 2016 yılından itibaren artmakta olan ithalat nedeniyle piyasa paylarını kaybetmekte oldukları, zarar veya düşük kâr oranı ile piyasada kalabildikleri ve belirli ekonomik göstergelerde hem yıllık hem de dönemsel bazda bozulmaların olduğu dikkate alındığında, yerli üreticiler açısından ciddi zararı önlemek için korunma önleminin gerekli olmaya devam ettiği anlaşılmaktadır. Diğer yandan yerli üreticilerin korunma önleminin uygulanmayacağı bir rekabet ortamına intibak yolunda önemli faaliyetler gerçekleştirdikleri ve planladıkları tespit edilmiştir. Bu itibarla, uygulanmakta olan korunma önleminin süresinin uzatılması için Korunma Önlemleri Anlaşması'nın 7.2 ve İthalatta Korunma Önlemleri Yönetmeliğinin 11.3 maddelerinde belirtilen koşulların sağlandığı değerlendirilmektedir.

Bu veriler ışığında, uygulanmakta önlemin İthalatta Korunma Önlemleri Hakkında Mevzuat çerçevesinde 3 (üç) yıl süreyle uzatılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.